

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

תרומה

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כו
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה
שנת מאה ועשרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

ר' אהרן ב"ר יהודה ע"ה אלשיך

נפטר ביום ז' אדר ה'תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנו ובתו

הרב החסיד ר' יהודה בן-ציון וזוגתו מרת רבקה שיחיו

ומשפחתם שיחיו ירון

* * *

לעילוי נשמת

מרת הינדא עטל בת הרה"ח ר' יעקב ע"ה שטרסברג

נפטרה ביום י"ב אדר ראשון ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנה ובתה

הרה"ת ר' שלום דובער הלוי וזוגתו מרת טובה שיחיו

ומשפחתם שיחיו לויין

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*

To Dedicate This Publication

In Honor Of Your Family Or A Loved One

For More Info. Call:

(718) 753-6844 or (323) 934-7095

or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

תרומה

א. **„ועשו לי מקדש...“**

מן הפסוק המופיע בתחילת פרשתנו¹, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם מצטט רש"י את המילים „ועשו לי מקדש“ ומפרש: ועשו לשמי בית קדושה.

ומסבירים המפרשים², שרש"י מבאר כאן שתי מילים בנפרד, ולכן הוא מציין כאן שני ענינים שונים – (א) שהמשמעות של „לי“ היא „לשמי“, (ב) שהמשמעות של „מקדש“ היא – „בית קדושה“, וכדלהלן בסעיף ג'.

יש להבין: אם אלו הם שני ענינים שונים, מדוע מציין אותם רש"י יחדיו ב„דיבור המתחיל“ אחד? כדרכו בדרך כלל בפירושו על התורה צריך היה רש"י להפריד זאת לשני „דיבורים מתחילים“: „לי – לשמי; מקדש – בית קדושה“³?

וכן אין מובן: מדוע מצטט רש"י ב„דיבור המתחיל“ גם את המילה „ועשו“ ויותר מכך – הוא חוזר על כך גם בדברי הפירוש עצמם: ועשו לשמי...! – במילה „ועשו“ הרי אין רש"י מחדש דבר?⁴

ב. **„לי“ – „לשמי“ או „משלי“?**

בדברי רש"י – „לי – לשמי“ יש להבין: בגמרא⁵ נאמר שהמשמעות של „ועשו לי מקדש“ היא – „משלי“, ש„נותנין מהן לאומנין בשכרן“ – משלמים ל„אומנין“ עבור עבודתם בבדק הבית „משלי“ – בממון הקדש של בדק הבית⁶.

משמעות זו של המילה „לי“ – (משלי) אנו מוצאים גם בדרך הפשט, בפירושו של רש"י על הפסוק בפרשת תולדות⁷, וקח לי משם שני גדיי עזים... – „וקח לי, משלי הם... שכך כתב...“.

ולפי זה נדרש הסבר: מהו ההכרח לשנות ולפרש כאן בפשוטו של מקרא „לי – לשמי“⁸? יש מפרשים⁹ המבארים בהרחבה מדוע אין רש"י יכול לבאר „ועשו לי מקדש“ כפירוש המצוי במספר מקומות – בשבילי, לצרכי וכדומה. אך גם לפי דבריהם¹⁰ עדיין אין מובן מדוע מבאר כאן רש"י „לי – לשמי“ ואינו מפרש כפירושו בפרשת תולדות (פירוש הגמרא) כאן „לי – משלי“.

לכאורה היה אפשר להסביר: במילים „ויקחו לי תרומה“ המופיעות בתחילת הפרשה¹¹ מפרש רש"י „ויקחו לי תרומה – לי לשמי“, שם, כאשר מדובר על „הפרשה (אשר) יפרישו לי ממונתם נדבה“¹² אין אפשרות לבאר בדרך

(5) תמורה לא, ב.

(6) ראה שם תודה הא קדשי.

(7) כו, ט.

(8) כן הקשה בתו"ת כאן. – ותירוצו עפ"ש"נ (ש"ב ז, ה, שם, יב"ג), תבנה לי בית .. בית לשמי (והוא תי' הדברי דוד ריש פרשתנו) אינו בפרש"י, ואפילו לא ברמז. (9) ראה מפרשי רש"י ריש פרשתנו וכאן על אתר. וראה גם לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 301 ואילך. וש"נ.

(10) הן לפי המפרשים דהכרחו של רש"י הוא מפני שכלפי מעלה לא שייך לומר „לי“ לצרכי; והן לפי המפרשים דקשיית רש"י היא דתיבת „לי“ מיותרת (ראה הנסמן בלקו"ש שם).

(11) כה, ב.

(12) לי רש"י שם ד"ה תרומה.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה“.

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט נענונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לבנות את בית המקדש.

ובנוגע אלינו הכוונה – לבנות את בית המקדש השלישי, בפשטות ממש, כפס"ד הרמב"ם⁵ שהוא יבנה ע"י משיח צדקנו, "ובנה מקדש במקומו"⁶, וע"פ דברי הרמב"ם⁷ "הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים כמקדש המדבר", מובן שכך הוא גם בנוגע לבית השלישי, שכאו"א מישראל ישתתף בזה ע"י נדבותיו, אנשים ונשים, ויש לומר – גם טף (כפי שה' בנדבת המשכן).

לקוטי

תרומה

שיחות

הפשט¹³, "לי – משלר".

וכיון שמשמעות המילה "לי" המופיעה בתחילת הפרשה היא "לשמי", יש לומר, שגם המילה "לי" המופיעה בהמשך לכך, מספר פסוקים לאחר מכן, היא בעלת אותה המשמעות – לשמי.

אך כאשר מעיינים ביתר דיוק, הרי, להיפך, המשמעות צריכה להיות שונה: המשמעות "לשמי" – לשם ה' – כרוכה בשינוי של בעלות, העברת הדבר מרשות הדיוט – ממונם – לרשות הקדש – לר¹³ – אין די במסירתו להקדש בפועל, אלא יש ליחד זאת לקדוש-ברוך הוא במחשבה וכדומה¹⁴.

לפי זה מובן שבפסוק "ויקחו לי תרומה", העוסק בענין ש"יפרישו לי ממזונם" – הקדשת ממון חולין – צריכה להיות משמעות "לשמי".

אך בפסוק "ועשו לי מקדש"¹⁵, העוסק בתרומה שכבר הפכה להיות ממון הקדש וכבר נמצאת ברשות הקדש¹⁶, אין מובן – מה חסר עדיין בשייכות תרומה זו לקדוש-ברוך הוא¹⁷,

(13) ע"ד הדרש, מכיון דלה' הארץ ומלואה (תהלים כד, א), לכן גם ההפרשה היא "משלר" (ראה תו"ש ריש פרשתנו אות יא. וש"ס). אבל ע"ד הפשט, מכיון שהכתוב מדגיש "תרומה – יפרישו לי ממזונם", ה"ז היפך ההדגשה "לי – משלר" (כי לה' הארץ ומלואה).

(13*) ראה פרש"י תצוה כה, ד (ד"ה בגדי קדש): מתרומה המקודשת לשמי.

(14) ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ו (ע' 304) שזהו הגדר ד, "לי – לשמי".

(15) ולהעיר מפרש"י לעיל (יתרו כ, כא) גבי מוזבא אדמה – שתהא תחילת עשייתו לשמו". אבל שם מדייק רש"י "תחילת עשייתו". וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חכ"א ע' 283 הערה 38. ואכ"מ.

(16) ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 304 ובהערות שם.

(17) להעיר מהשקו"ס ע"ד ההלכה דבנין בחול ואח"כ מקדישין (מעילה יד, א. וש"נ. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך בית המקדש ע' רכז. וש"נ). אבל ע"ד הפשט בנוגע למשכן, הרי מכיון שהמשכן נבנה מהדברים (והב וכסף כו') עצמם שנדברו בני' לתרומת המשכן, והקדישו אותם ונעשה ממון הקדש (כג"ל בפנים), נמצא ש"עכ"פ במשכן) לא ה' הבנין בחול* (אף שאח"כ ה' "ומשחת .. וקדשת" – ראה לקמן הערה 39). ואכ"מ.

עד שעדיין צריך שוב לומר "לשמי"¹⁸.

כלומר: דווקא משום כך שרש"י מבאר שהמשמעות של "ויקחו לי תרומה" היא "לי – לשמי", סביר יותר לומר¹⁸, שבפסוק "ועשו לי מקדש" מתכוונת התורה להדגיש חידוש אחר – שהעשייה תהיה "משלי", כדלעיל.

ג. "מקדש ... בית קדושה"?

כן נדרש הסבר על דברי רש"י בסוף פירושו – "מקדש .. בית קדושה": מה מבהיר כאן רש"י, מדוע הוא משנה ומה הוא מחדש?

לפי פירוש "המזרחי"¹⁹ מבאר רש"י, שבמילה "מקדש" אין הכוונה ל"אי זה (דבר) מקודש שיהיה", אלא – "בית מקודש", "כי שם מקדש בכל מקום"²⁰ לא ימצא כי אם על הבית המקודש.

אך, לכאורה, נדרש עיון בהסבר זה: המילה "מקדש" מופיעה כבר לפני כן, בפרשת בשלח²¹ – "מקדש אדני כוננו ידיך". ואם יש צורך לבאר שמשמעות המילה "מקדש" היא "בית קדושה", צריך היה רש"י לבאר זאת שם, בפרשת בשלח! ואילו אנו רואים, להיפך – לא זו בלבד שרש"י אינו מדגיש זאת שם, אלא מלשון רש"י שם²² מובן שהוא סובר שהבנת המושג "מקדש" במשמעות של "בית המקדש"

(18) אף שמוכן שאפשר לפרש כן (גם ע"ד הפשט*), שכ"ה ציווי התורה שצ"ל כוונה מפורשת "לשמי" גם בעת העשי' (ואפילו עשה, "סתם", בלי כוונה, פסול) – מ"מ, ע"ד הפשט, מכיון שאפשר לפרש שהוא דין חדש (שצ"ל "משלי"), מסתבר יותר לפרש כן מלפרש שצ"ל עוד כוונה "לשמי", כפנים.

(19) כאן. ועדי' בדבק טוב. וראה גם בשפ"ח (הנדפס ב, אוצר פירושים" עם הרא"ם כו').

(20) לכאורה צע"ק שהרי מצינו כמ"פ בקרא שם "מקדש" לא "על הבית המקודש" – ראה (לדוגמא): פרש"י – קדושים כ, ג: בהעלותך י, כא; קרח יח, א. וראה גם קרח שם, כט (הובא בס' זכרון כאן). ועוד.

(21) טו, יז.

(22) ד"ה מקדש.

(* וכ"ש ע"ד ההלכה. ולהעיר גם ממגיד מישרים סוף פרשתנו: ועשו לי מקדש .. ויקחו לי תרומה .. דבמילי קדישא איבעי למימר האי מלה לקדושה בכל עובדי' דיעבד לימא הכי האי לשם קדושה.

היא דבר פשוט המובן מאליו²³.

וכן: אם כל כוונת רש"י היא לבאר שבמילה „מקדש” אין הכוונה ל„אי זה (דבר) מקודש שיהיה” אלא הכוונה היא ל„בית”, צריך היה רש"י לומר „בית המקדש”. ומדוע משנה רש"י הן מלשון הפסוק במקום זה, והן מהביטוי הנפוץ בכל מקום – ואומר במקום „מקדש” את המילה „קדושה”?

כן דורש עיון הסבר המפרשים²⁴ המבארים שכוונת רש"י היא לבאר, כיצד מתאים לצוות „ועשו לי מקדש”? שהרי את הקדושה עצמה (מקדש) אין עושים בני ישראל, אלא היא באה מה' ולכן, לדבריהם, מפרש רש"י שהציווי הוא לעשות „בית קדושה” –

כי, כאמור לעיל, מפירוש רש"י בפרשת בשלח (שהוא לעיל) מוכח שדבר פשוט הוא ש„מקדש” הוא השם המקוצר²⁵ של „בית המקדש”, ואין הכרח להדגיש שבמילים „ועשו לי מקדש” הכוונה היא לבית המקדש, ולא לקדושה שבו. וכן, כדלעיל: לפי זה צריך היה רש"י לומר „בית המקדש”, ולא „בית קדושה”²⁶.

ד. מקדש – תואר ולא שם דבר

ההסבר לכל האמור הוא:

השאלה העיקרית שאותה רש"י מתרץ בפירושו היא – כיצד מתאים לכאן הביטוי „ועשו לי מקדש” הכינוי „מקדש” אמור לגבי בית המקדש שבירושלים, כלשון הפסוק בפרשת בשלח שהוזכר לעיל – „תביאמו... בהר נחלתך... מקדש אדני כוננו וידך”. אך כאן מדובר על עשיית המשכן שבמדבר,

(23) ואין לומר כי שאני כפ' בשלח דשם מקדים, מכון לשבתך” (ראה פרש"י שם) – כי גם כאן מפורש „ושכנתי בתוכם”, וכן מוכח מכללות תוכן הכתובים שקאי על המשכן (ולא – על „אי זה מקדש שיהיה”).

(24) ש' זכרון, גר"א ודברי דוד. וראה גם ש' הואיל משה (לבעהמ"ס משה משה) ב„באר היטב”.

(25) ראה ש' זכרון. וראה גם רא"ם ועוד.

(26) אבל בגר"א (וראה גם ש' הואיל משה) כאן, דרש"י בא להדגיש שהאדם עושה (לא „בית שנתקדש”, כ"א) רק „בית... הראוי להיות קודש” (וע"ד ל' רש"י (ויגש מו, כח) „בית תלמוד”. ועד"ז בכ"מ), ולכן לא כתב רש"י „בית המקדש” (שפי' „בית מקודש”).

שנקרא בפסוקים בשם „משכן”, וכפי שנאמר מיד בפסוק הבא²⁷ – „את תבנית המשכן” – וגם כאן היה צריך להיאמר „ועשו לי משכן”²⁸? בעל „אור החיים”²⁹ משיב, ש„ועשו לי מקדש” היא „מצות עשה כוללת כל הזמנים בין במדבר בין בכניסתן לארץ”³⁰, ולאחר מכן מדברת התורה על „פרט הנעשה במדבר.. שיעשה משכן כסדר האמור” בפרשה.

אך רש"י שולל פירוש זה: למילים שבפסוק הבא²⁷ „ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן...” מפרש רש"י: „המקרא הנה מחובר למקרא שלמעלה הימנו ועשו לי מקדש”³¹ ככל אשר אני מראה אותך”. ומוזה מובן, שהציווי

(27) כה, ט.

(28) בגמ' עירובין (ב, סע"א ואילך) דמשכן נקרא מקדש. אבל (א) זה נלמד מנא. (ב) זהו ע"ד ההלכה, אבל ע"פ פשוטו, הרי כל מקום שכוונת הפסוק היא (רק) למשכן דמשה, נאמר „משכן” ולא „מקדש”. וראה רש"י חוקת יט, כ: אם נאמר מקדש למה נאמר משכן כו' [ולחיי עיר גם מפרש"י קדושים (יט, ל) אין בנין ביהמ"ק דוחה שבת, אף שנשנה כבר בנוגע למשכן (פרש"י ויקהל לה, ב) – ראה מפרש"י רש"י קדושים שם]. וראה גם נחלת יעקב על פרש"י כאן.

(29) כאן.

(30) ומציין לרמב"ם ריש הל' בית הבחירה. וראה כס"מ שם. ובארוכה – לקו"ש ח"א ע' 116 הערה 3. חט"ז [המתורגם] ע' 322 ואילך. חכ"א [המתורגם] ע' 166 ואילך. ע' 294 ואילך.

(31) ומשמית התיבות „ושכנתי בתוכם”. וי"ל, כי לרש"י – תיבות אלו הן רק כעין מאמר המוסגר, וההמשך ל„ועשו לי מקדש” הוא – „ככל אשר אני מראה אותך גו'”. ובה מתרץ רש"י (בדא"ג) הקושיא הידועה דהול"ל „בתוכו” ולא „בתוכם” – כי לפרש"י התיבות „ושכנתי בתוכם” (אינן ההמשך ד„ועשו לי מקדש”, כ"א) הן מאמר (המוסגר) לבני"ש שנצטוו „ועשו גו'”, שע"י קיום ציווי זה תשרה שכניה ביניהם.

[דאם נפרש כפי' המפרשים שהכוונה ב„בתוכם” היא (על בני"ש), כי השראת השכינה במקדש (ועשו לי מקדש) ושכנתי בתוכם (היא) בשביל בני"ש (או שע"ז שוכן הקב"ה) בדרך ממילא גם בבני"ש – אינו גלאטיק ע"ד הפשט, כי סו"ס מכיון שההשראה בפועל היא בהמקדש, הו"ל למימר „בתוכו” ואח"כ להדגיש שזה שייך גם לבני"ש. משא"כ להנ"ל, ש„ושכנתי בתוכם” הוא כעין מאמר המוסגר ואינו המשך ל„ועשו לי מקדש” וק"ל].

* אבל ראה במדבר (ג, לח) „שומרים משמרת המקדש”. ואולי י"ז דפירושו לשון „קודש” (ולא השם דבר מקדש) ע"ד מ"ש לפני"ש שם (פסוק כז, לב) שומרי משמרת הקודש.

בפשטות ממש, כפס"ד הרמב"ם⁵ אַז דאָס וועט אויפגעבויט ווערן דורך משיח צדקנו, „ובנה מקדש במקומו”⁶, וע"פ דברי הרמב"ם⁷ „הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים כמקדש המדבר”, איז מובן אַז אַזוי איז דאָס אויך בנוגע צום בית שלישי, אז יעדער איד וועט זיך אין דעם משתתף זיין ע"י נדבותיו, אנשים נשים, ויש לומר – אויך טף (ווי ס'איז געווען בנדבת המשכן).

(משיחות לילות ד', ה', ו' ושבת קודש פ' תרומה תשנ"ב)

(5) הל' מלכים רפ"א ובסופו. וראה לקו"ש ח"ח ע' 418 ואילך. וש"נ.

(6) ל' הרמב"ם שם ספ"א.

(7) הל' ביהב"ח פ"א הי"ב.

בדורנו זה – הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה – לאחר שסיימו הכל, וצריכה להיות רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל – ודאי שהקב"ה מברך כאו"א מישראל בעשירות בזהב בגשמיות וברוחניות, עד לאופן (כפי שהי' ב„ימי צאתך מארץ מצרים” כך גם עתה „אראנו נפלאות”¹) – ש„אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים”² . . .

בכדי . . . לנצל את העשירות („זהב כסף ונחושת וגו'") כדי לעשות מביתו הפרטי משכן ומקדש לה' (ושכנתי בתוך כל א' וא'), כולל – גם ע"י נתינה לצדקה לבנות בית הכנסת ובית המדרש כפשוטו, „מקדש מעט”³.

ועוד והוא העיקר – בענין שהזמן גרמא – בניית בית המקדש השלישי בפשטות ממש:

לאחרי כל הפירושים בפסוק „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”, כולל הפירוש „בתוך כל א' וא'” – הרי אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴, לכל לראש הפירוש בזה בנוגע להלכה למעשה – שעל בני"ש מוטל החיוב

הוספה בשורת הגאולה

פז.

בדורנו זה – דער דור האחרון אין גלות און דור הראשון פון גאולה – לאחרי וואָס מ'האַט שוין אַלץ פאַרענדיקט, און עס דאַרף נאָר זיין קבלת פני משיח צדקנו בפועל – איז זיכער אַז דער אויבערשטער בענטשט יעדער איד מיט עשירות בזהב בגשמיות וברוחניות, ביז באופן (ווי ס'איז געווען „כימי צאתך מארץ מצרים“ אזוי איז אויך איצטער „אראנו נפלאות“) – אַז „אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים“² . . .

בכדי . . . צו אויסנוצן די עשירות („זהב וכסף ונחושת וגו'“) אויף מאַכן פון דער אייגענער שטוב אַ משכן ומקדש לה' (ושכנתי בתוכם בתוך כל א' וא'), כולל – אויך דורך געבן צדקה אויף אויפבויען אַ בית הכנסת ובית המדרש כפשוטו, „מקדש מעט“³.

ועוד והוא העיקר – בענין שהזמן גרמא – אויפבויען דעם בית המקדש השלישי בפשטות ממש:

לאחרי כל הפירושים אין דעם פסוק „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“, כולל דעם פירוש „בתוך כל א' וא'“ – איז דאָך אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴, לכל לראש איז דער פירוש בזה בנוגע להלכה למעשה – אַז אידן האָבן דעם חיוב צו אויפבויען דעם בית המקדש.

ובנוגע אלינו מיינט עס – צו אויפבויען דעם בית המקדש השלישי,

(1) מיכה ז, טו.

(2) בכורות ה, ב. וכ"ה בתנחומא בשלח כה. הובא בפרש"י בא יג, יג (וראה לקו"ש חט"ו ע' 253 הערה 20*).

(3) יחזקאל יא, טו. מגילה כט, א.

(4) שבת סג, א. וש"נ.

לקוטי

תרומה

שיחות

אחד, כדלעיל, ומכך יודעים שמדובר כאן על בית³⁶.

ה. בית קדושה – בית קדוש

אך בכך אין די. הפירוש שלעיל מבאר רק מדוע יכולה המילה „מקדש“ להיאמר לגבי המשכן, אך עדיין אין מובן: מדוע מופיע בפסוק הביטוי „מקדש“ ולא הביטוי הנפוץ בפרשיות אלו – „ועשו לי משכן“?

לכן מקדים רש"י את פירושו למילים „ועשו לי – ועשו לשמי“, שהציווי בפסוק זה אינו רק על העשייה באופן כללי, אלא על כך שהעשייה צריכה להיות בכוונה „לשמי“, וכדי להסביר את ההלכה של „ועשו לי – ועשו לשמי“, מדייקת התורה ואומרת „ועשו לי מקדש“.

ההסבר לכך הוא:

בפירוש המילים „ועשו לי ועשו לשמי“, אין מובן, כאמור לעיל בסוף סעיף ב': הרי התרומה כבר נעשתה למזון הקדש, כי עצם ההפרשה לפני כן היתה „לשמי“ – ומדוע יש צורך בעשיית המשכן שוב בכוונה „לשמי“?

על כך אומרת התורה „ועשו לי מקדש“, שהכוונה היא, לפי פירוש רש"י – „ועשו לשמי בית קדושה“: בענין של „ועשו“ צריכה להיות כוונה מיוחדת „לשמי“. הכוונה איננה רק ל„בית של קדושה“ – בית שבתוכו יש דבר נוסף, „קדושה“, אלא זוהי כוונה מיוחדת של „בית קדושה“ – שהבית עצמו קדוש³⁷ – „קדושה“ בחולם.

ואין להקשות מדוע רש"י משתמש במילה „קדושה“ בלשון נקבה, כי מצאנו שהמילה „בית“ משמשת גם בלשון נקבה³⁸.

„ועשו לי מקדש .. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן“ היא ציווי אחד וזהה.

יותר מכך: לפי פירוש רש"י זה אין נכלל בציווי זה המקדש לדורות. כי הציווי כאן הוא לעשות „מקדש .. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן“, ואילו בית המקדש אינו כתבנית המשכן, ומשום כך מדייק רש"י, שהציווי „וכן תעשו – לדורות“ המופיע בסוף הפסוק²⁷, אמור דווקא לגבי כלי המשכן בלבד, שאותם יש לעשות „כתבנית אלו“³², אך לא למשכן עצמו³³.

וכדי להשיב לשאלה זו – מדוע מכונה כאן המשכן בשם „מקדש“³⁴ – מבאר רש"י שמשמעות המילה „מקדש“ בפסוק זה היא „בית קדושה“: המילה „מקדש“ אינה מופיעה כאן כקיצור של השם „בית המקדש“, אלא כשם תואר ותכונה של הדבר, בית של קדושה – ולא „של חול“ – ותואר זה מתאים למשכן בדיוק כפי שהוא מתאים למקדש,

משמעות המילה „מקדש“ כאן היא דבר, בית, שיש בו, או שהוא למען³⁵ קדושה, ולכן ניתן להשתמש בביטוי זה גם כלפי המשכן.

כלומר, החידוש של רש"י אינו במילה „בית“, אלא במילה „קדושה“, שהמשמעות של „מקדש“ כאן איננה שם הקיצור של „בית המקדש“.

ואף שמן המילה „מקדש“ עצמה, לפי פירושה הפשוט, אין הוכחה שמדובר על בית ולא על „אי זה מקודש“, אומר רש"י בכל זאת שהכוונה היא ל„בית קדושה“, משום שבפועל מדובר בענייננו על בית. כפי שמוכן מהמשך הציווי „ועשו לי מקדש .. ככל... תבנית המשכן“, אשר לפי רש"י כל זה הוא ענין

(32) ראה רמב"ן ומפרשי רש"י בנוגע למוצה שעשה שלמה.

(33) כ"ה פסוק לשון רש"י, וכמ"ש בגי'א שם (אבל ראה רא"ם, דברי דוד ועוד שם).

(34) ראה גם רע"ב על פרש"י כאן (אלא שהוא מפרש זה „משום דמשכן אקרי מקדש כדמוכח בפ' פרה אדומה"*) .

נחלת יעקב כאן. (35) ראה לקמן סעיף ה.

(* לכאורה כוונתו להפסוקים בפ' חזקת יט, יג. שם. כ. וצ"ע שהרי זהו היפך פרש"י שם (הובא לעיל הערה 28).

(36) ואין להקשות דהו"ל לרש"י לפרש „דברים המקודשים“ (כפרש"י בהעלותך וקרא שבעה 20 ובפרש"י קרא שם: האהל והארון והשלחן וכלי הקדש) ויכלול בזה גם הכלים – כי ממש"נ „מקדש“ ושכנתי בתוכם מוכח דקאי על מקום השראת השכינה, שהוא הבית.

וצע"ק דהו"ל „אהל“, שהוא החילוק בין המשכן וביהמ"ק, וכמ"ש כמ"פ „אהל מועד“.

(37) וראה רא"ם כאן, בית מקודש“.

(38) ראה ראב"ע (ומפרשיו) וישלח לב, ט (וראה גם פרש"י שם). – ומה שרש"י מדייק לכתוב דוקא לשון נקבה – כי אם ה' כותב כאן לשון זכר (בית קדוש) ה"ז ממש

מכך מובן, שעשיית המשכן גורמת לשינוי מהותי בדברים שמהם עשוי המשכן – הם התקדשו³⁹ ונעשו חלק מ„בית קדושה“: לפני שהשתמשו בהם לבנין המשכן, היתה בהם קדושה מפני היותם ממון הקדש. אך על ידי „ועשו לי מקדש“ הם נתקדשו בכך שהם עצמם נעשו חלק מ„בית קדושה“, ולא רק משום היותם שייכים לקדושה.

וכיון שעשייה זו גורמת לקדושה חדשה ונעלית יותר³⁹ בדברים הנכללים בתרומת המשכן, לכן צריכה העשייה להיות בכוונה נוספת „לשמור“.

לפי זה יש לומר, שנובעת מכך מסקנה גם להלכה: אין די בכוונה „לשמור“ – לשם ה'40 – אלא צריכה להיות כוונה מיוחדת דווקא לשם קדושת המשכן,⁴¹ לשם „בית קדושה“ – הקדושה הנעלית והמיוחדת הבאה על ידי „ועשו“.

1. „תרומה“ – הפרשה והרמה

לפי האמור לעיל ניתן לבאר ענין נוסף בפירוש רש"י:

למילה „תרומה“ יש שתי משמעויות: (א) כפירוש התרגום – „אפרשותא“, (ב) מלשון הרמה והגבהה.

רש"י מפרש בפירושו על התורה כפירוש התרגום „תרומה, הפרשה“. ולפי האמור לעיל יש לבאר את הסיבה לכך⁴², אך תחילה יש להקדים ולהסביר את ההבדל שבין הפרשה לבין הרמה:

השם בית המקדש, ולכן שינה לל' נקבה להדגיש שהכוונה בתיבת „מקדש“ כאן היא לא להטם (המקוצר) ד, בית המקדש, וכנ"ל סעיף ד.

(39) ובפרט אחרי המשיחה דאו נעשו „קודש קדשים“ (תשא ל, כט). ואף שבפרש"י שם דקאי על כלי שרת, הרי בכתוב שם לפניו (פסוק כו) מפורש „אוהל מועד“. ואכ"מ. (40) משא"כ ב„ויקחו לי תרומה“ שמספיקה הכוונה כללית „לשמור“ – ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ו (ע' 305) בשיטת רש"י דבבדק הבית אפשר לשנות מבדק היכל לבדק מזבח.

(41) וראה בארוכה לקו"ש חכ"א (ס"ע 254 ואילך) השקו"ט בנוגע כוונת „לשמור“ כללי המשכן – אם צ"ל לשם קדושת כלי פרטי זה או לשם קדושת המשכן. ע"ש.

(42) ראה לבוש האורה ריש פרשתנו. ועוד.

המשמעות של הפרשה היא שמהותו של הדבר לא השתנתה מיתר הדברים, אלא שהוא הופרד מהיתר וזהו ענין של מקום או רשות שונה בלבד.

לעומת זאת, הרמה מצביעה על שינוי מהותי – הדבר התרומם והתעלה לדרגה נעלית יותר⁴³, כך שאין לו קשר עם הדרגה של הדברים שביניהם היה שרוי לפני כן.

ולפי רש"י, וזה ההבדל בין הפסוק „ויקחו לי תרומה“ לבין „ועשו לי מקדש“:

„ויקחו לי תרומה“ – נתינת הממון לתרומת המשכן – היא „הפרשה“ בלבד⁴⁴. אמנם, הממון נעשה לממון הקדש, אך הקדושה היא עקב שינוי הרשות והבעלות, עקב המעבר מרשות הדיוט לרשות קודש, ולכן הקדושה היא רק כהפרשה – הממון הופרד מדברים אחרים.

לעומת זאת, על ידי „ועשו לי מקדש“ – כאשר הופכים את נדבות המשכן לחלק מהמקדש, נגרמת בהם הרמה – הם מתרוממים לקדושה נעלית יותר ממצבם הקודם.

2. „ושכנתי בתוכם“

ההוראה הנלמדת מכך בתוך ובעבודתו הרוחנית של כל אחד ואחד – „בתוכם“, היא: כל אחד צריך להפוך את ביתו ל„משכן“ ומקדש לה' יתברך. כנאמר בפסוק „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואמרו רז"ל⁴⁵ בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, לפי שכל אחד ואחד מישאל צריך לעשות בחינת משכן בנפשו...“⁴⁶.

ויש בכך שני שלבים – „ויקחו לי תרומה“ – הפרשה, ולאחר מכן „ועשו לי מקדש“ – הרמה:

(43) ראה הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מ"ג בפ"י מקום (ח"א פ"ח). ס' החקירה להצ"צ עד, סעי'ב ואילך.

(44) ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 308 בא"א.

(45) כ"ה לשון אדה"ו בלקו"ת שבהערה הבאה. ולע"ע מצאתיו בשל"ה (פרשתנו שכה, ב. שכו, ב. ועוד. ולפניו – בר"ח שער האהבה פ"ו) – וג"ז נכלל בל' „רו"ל“, ובפרט שדברי השל"ה הובאו בכמה מקומות לפס"ד (והמג"א מתחיל חבורו לשו"ע או"ח בדברי השל"ה) ועפ"מ אדה"ו (הל' ת"ת פ"ב ס"א) דבריו בתוקף דבר משנת. וראה לעיל ע' 97 הערה 49.

(46) ל' אדה"ו בלקו"ת נשא כ, סעי'ב. ועד"ו בכ"מ.

בראש ובראשונה יש צורך בעבודה של „הפרשה“. יהודי צריך להבדיל את „ביתו“ מכל הבתים שסביבו, שיהא ניכר שבתו שונה. אמנם גם בו מבצעים פעולות גשמיות כבבתים האחרים, אך אצלו בבית נעשות פעולות אלו בכוונה ובתכלית שונה – „כל מעשיך יהיו לשם שמים“⁴⁷.

אמנם, המעשים הם עדין „מעשיך“, עניני חז"ל, אך הם נעשים „לשם שמים“, ובכך הם מופרשים ומובדלים מדברי החול של האחרים.

אך המטרה היא ההרמה – „ועשו לי מקדש“: הבית כולו צריך להתרומם ולהתעלות כמקדש – שיהא זה בית קדושה

(47) אבות פ"ב מ"ב.

(48) משלי ו, כג.

(49) ראה ע"ד"ו לקו"ש [המתורגם] (ח"ו ע' 186 ואילך) בביאור מרז"ל (שבת ק"ה, ב), „לא קרינתי לאשתי כו' ולשורי כו'.

(50) כפרש"י (ממכילתא עה"פ בשלה טו, יז). רש"י ותוס' טוכה מא, סעי"א. ועוד.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד